

УДК 657.338

О. Г. Лищенко

кандидат економічних наук, доцент

Ю. А. Герасименко

магістрант

Запорізький національний технічний університет

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

У статті розглянуто застосування стратегічного обліку на підприємствах як ефективного інструменту управління конкурентоспроможністю. Визначено конкурентні переваги за допомогою прогнозування і бюджетування, а також застосування дієвих методів для ефективної боротьби з конкуренцією. Застосовують такі методи стратегічного управлінського обліку на підприємствах з високим рівнем конкуренції, як облік витрат за видами діяльності, калькуляція стадій життєвого циклу, ціноутворення за цілями, система безперервного вдосконалення “кайзенкостинг”, концепція ланцюжка цінностей, система планування потреби в матеріалах, збалансована система показників в управлінні ключовими бізнес-процесами, бенчмаркінг, бюджетування. Розглянуто теоретичні основи стратегічного обліку, визначено сутність стратегічного управлінського обліку та його методи. Стратегічний облік розглянуто як дієвий інструмент для ефективного управління підприємством в пошуку дієвих методів у боротьбі з конкуренцією. Рекомендації щодо впровадження інноваційних методів стратегічного управлінського обліку як ефективного розвитку підприємства в майбутньому і підвищення рівня конкуренції з іншими конкурентами. Практична значущість результатів дослідження полягає у застосуванні таких методів стратегічного обліку на підприємствах та у фінансових установах, як бюджетування, що дає змогу застосовувати кращі практики інших компаній, виявити проблеми заздалегідь до їх реального виникнення, виробити послідовність дій по реалізації цілей і скоординувати діяльність підрозділів як ефективного інструменту в боротьбі з конкуренцією.

Ключові слова: стратегічний управлінський облік, конкурентоспроможність, бюджетування, прогноз, управління підприємством, бенчмаркінг.

I. Вступ

Конкурентоспроможність у нових соціально-економічних умовах загострюється та зростає. Виникає необхідність у пошуку нових більш дієвих методів боротьби з наростаючою конкуренцією. Сучасним, сильним і конкурентоспроможним підприємством може бути тільки те підприємство, що розвивається швидко та готове до інноваційних змін. Саме стратегічний управлінський облік покликано для того, щоб підприємство освоювало нові форми, методи і принципи управління для боротьби з іншими конкурентними підприємствами. Проблеми впровадження стратегічного управлінського обліку на підприємствах як ефективного інструменту управління конкурентоспроможністю вивчали такі науковці, як К. Сімондс [1], стратегічний управлінський облік розглядає як надання і аналіз даних управлінського обліку про бізнес та його конкурентів, які використовуються для моніторингу і розвитку стратегії такого бізнесу, але не розглядає повною мірою вплив на конкурентну перевагу фірми всіх факторів внутрішнього середовища. О. Сумець, М. Бондаренко [2] розглядають стратегічне управління як “діяльність, яка забезпечує створення та

підтримку стратегічної відповідності між цілями організації, її потенціалом і можливостями в зовнішньому середовищі, що дає можливість організації добиватися конкурентних переваг, виживати в довгостроковій перспективі, досягаючи при цьому своїх цілей”, але цього не достатньо для того, щоб організації мали конкурентні переваги. К. Уорд [3] зазначає, що стратегічний управлінський облік повинен відображати відносні фінансові результати, досягнуті бізнесом по відношенню з конкурентами, постачальниками і, можливо, споживачами; П. Й. Атамас [4] зауважує, що стратегічний управлінський облік повинен зосередитися на зовнішніх факторах (таких як прибутковість конкурентів, частка на ринку тощо), тоді як для традиційного обліку характерна зосередженість на внутрішніх процесах і явищах.

Однак у більшості наукових розвідок мало уваги приділено взаємодії системи стратегічного управління та системи стратегічного обліку з метою формування і підтримки конкурентоспроможності підприємства або фінансової установи. Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напрямку дослідження в науковому та практичному аспектах.

II. Постановка завдання

Метою статті є висвітлення теоретичних і практичних рекомендацій та положень щодо

впровадження стратегічного управлінського обліку на підприємствах та фінансових установах як ефективного інструменту управління конкурентоспроможністю.

III. Результати

За розвиток сучасного управління підприємством відповідає стратегічний управлінський облік, який потребує зміни облікових підходів з метою створення надійного інформаційного забезпечення. Словосполучення “стратегічний облік”, “стратегічний управлінський облік” у сучасній літературі з’явилося відносно недавно.

Надати повне та змістовне поняття такому напрямку, як стратегічний облік на сьогодні важко. Але виходячи з визначень, які розтлумачили вчені, можна побачити, що кожен вчений трактує по-своєму визначення стратегічного управлінського обліку і розглядає його як окремий вид обліку (П. Й. Атамас, В. В. Панков, В. Ф. Несветайлов, К. Уорд), як частину підсистеми обліку (В. З. Семанюк, А. В. Шайкан), як інформаційну систему (В. В. Іванов, О. К. Хан, К. Сімондс), як сам процес (С. Б. Сулоєва, К. Є. Землякова, Б. Райн) (табл. 1).

Таблиця 1

Поняття стратегічного управлінського обліку

Вчені	Визначення
П. Й. Атамас[4]	Це облік, який зосереджується на зовнішніх факторах (таких як прибутковість конкурентів, частка на ринку тощо), тоді як для традиційного обліку характерна зосередженість на внутрішніх процесах і явищах
К. Уорд [3]	Це облік для стратегічного менеджменту
В. В. Панков, В. Ф. Несветайлов [5]	Це облік, спрямований на підтримку стратегічно орієнтованих рішень, тісно пов’язаний з ринково орієнтованою зовнішньою інформацією, яка має як фінансовий, так і нефінансовий характер, спрямований не тільки на фіксацію конкретних фактів, а більше на відстежування трендів, тенденцій або суттєвих змін, оперує плановими і прогнозними даними довгострокового характеру
В. З. Семанюк [6]	Це підсистема обліку, функція стратегічного управління, яка забезпечує менеджерів інформацією про внутрішнє середовище діяльності підприємства для прийняття стратегічних рішень
А. В. Шайкан [8]	Це елемент ідеології управління підприємством загалом і облікової політики зокрема. Дає власне поняття “бухгалтерський облік з метою стратегічного управління”.
В. В. Іванов, О. К. Хан [7]	Це засіб інформаційної підтримки прийняття, реалізації й оцінювання стратегічних управлінських рішень і систематизованого збору й обробки показників, які характеризують стан не тільки внутрішньої фінансово-господарської діяльності, але й зовнішнього середовища (конкурентного, клієнтського тощо), яким керує організація
К. Сімондс [1]	Надання й аналіз даних управлінського обліку щодо бізнесу і його конкурентів, які використовують для моніторингу та розвитку стратегії такого бізнесу
С. Б. Сулоєва, К. Є. Землякова [9]	Процес надання інформації, яка спрямована на довгострокову перспективу, повинен забезпечити підтримку загальної конкурентоспроможної стратегії організації

Отже, дослідивши, як трактують вчені економічний термін “стратегічний облік”, можна сформулювати таке визначення: стратегічний управлінський облік – це система стратегічного управління підприємством, яка здійснює інформаційну підтримку процесу прийняття рішень шляхом збирання, реєстрації, аналізу, зберігання і передачі інформації про зовнішнє та внутрішнє середовище підприємства з метою забезпечення його конкурентоспроможності.

В умовах нестабільного економічного середовища для підприємств та фінансових установ повстає питання пошуку більш дієвих та інноваційних методів боротьби з конкуренцією.

Саме стратегічний управлінський облік покликаний для розв’язання цих питань, адже від нього залежить своєчасність, достовірність і надійність прийнятих управлінських рішень.

Управління конкурентоспроможністю підприємства можна розподілити на дві частини: керовану систему та керівну систему, які допо-

внюють одне одного та взаємодіють. Керівна система складається з складових функцій, що забезпечують процес управління. Керована система складається з функцій, що забезпечують безпосередній процес виробничої, господарської, комерційної та іншої діяльності підприємства.

Під управлінням конкурентоспроможністю підприємства розуміють аспекти виконання загальних функцій управління, які визначають стратегію і політику у сфері створення й реалізації конкурентоспроможних товарів, цілі й відповідальність у цій сфері діяльності суб’єкта господарювання, що реалізуються за допомогою таких засобів, як планування конкурентоспроможності, оперативне управління нею, її забезпечення й підвищення в межах певної системи конкурентоспроможності [10].

Об’єктом управління конкурентоспроможністю підприємства можна вважати рівень конкурентоспроможності підприємства, що забезпе-

чує можливості підприємства конкурувати на ринку в цей період часу шляхом випуску й реалізації конкурентоспроможних виробів і послуг.

Суб'єктом управління конкурентоспроможністю підприємства виступає певне коло осіб, які належать до цілісної системи управління підприємством та беруть участь у розробці й реалізації управлінських рішень у сфері управління конкурентоспроможністю підприємства.

Головними критеріями управління конкурентоспроможністю підприємств повинно бути орієнтування на підвищення ефективності та якості роботи, досягнення високих кінцевих результатів, випуск продукції високої якості з мінімальними витратами.

В. В. Іванов та О. К. Хан [7] зазначають, що стратегічний управлінський облік являє собою не тільки облікову систему, а й важливий компонент корпоративного менеджменту, який формує й узагальнює інформацію як про тимчасові, так і якісні, вартісні результати всього підприємства, а також його окремих елементів – структурних підрозділів, співробітників, проектів тощо.

Головна ціль стратегічного управлінського обліку полягає в своєчасному забезпеченні всіх рівнів управління плановою фактичною та прогнозною інформацією з метою прийняття управлінських рішень за допомогою її оперативного та деталізованого збору, систематизації й аналізу.

Тому, виходячи з цілі стратегічного управлінського обліку, такі науковці, як: Л. І. Борисова [12], М. А. Вахрушина, В. В. Іванов, О. Є. Ніколаєва, О. В. Олексієва [11], М. І. Сидорова, О. К. Хан [7] визначили завдання стратегічного управлінського обліку:

- облік зовнішніх умов, які впливають на діяльність організації з метою вибору, здійснення й оцінювання ефективності корпоративної стратегії;
- використання в прогнозуванні, плануванні, обліку й аналізі системи якісних і кількісних критеріїв фінансово-господарської діяльності, у тому числі таких, які відображають якість, продуктивність, споживчу корисність товарів, лояльність співробітників;
- усебічне обґрунтування процесів прийняття і контролю реалізації управлінських рішень на всіх рівнях організаційно-функціональної структури компанії;
- моніторинг й оцінювання внутрішніх виробничих і управлінських процесів, своєчасна розробка і впровадження змін у функціонуванні з метою підвищення їхньої результативності та гнучкості і, відповідно, зростання конкурентоспроможності всього підприємства.

До основних принципів стратегічного управлінського обліку можна віднести такі:

- структуризація фінансово-господарської діяльності як сукупності взаємопов'язаних і неперервних бізнес-процесів – груп операцій,

дій, спрямованих на отримання визначеного кінцевого результату;

- постійне визначення й оцінювання прогнозних, запланованих і фактичних показників діяльності як по компанії загалом, так і в розрізі бізнес-процесів, центрів відповідальності – структурних підрозділів, співробітників, проектів компанії тощо;
- обов'язкова регламентація бізнес-процесів та операційного обліку, їх проведення на основі зовнішніх і внутрішніх нормативів міжнародного національного галузевого або корпоративного рівня, які визначають порядок, терміни і якість виконаних операцій;
- комплексність та аналітичність цільових критеріїв управлінського обліку та тих, які характеризують їхні оціночні показники, що забезпечують репродуктивність і збалансованість щодо визначених стратегій розвитку організації загалом, які приймають і реалізують управлінські рішення [12].

Основними технологіями стратегічного управлінського обліку для забезпечення високої конкуренції підприємств є:

- activity-based costing (ABC) – облік витрат за видами діяльності, який передбачає їх розподіл за носіями затрат (чинникам витрат) відповідно до обсягів і структури ресурсів, які споживають у процесі виконання операцій зі створення й виробництва продукції (товару, послуги);
- lifecycle costing – калькуляція стадій життєвого циклу, сутність якої полягає в тому, що вартість (товару, послуги) враховує витрати на всіх етапах його життєвого циклу: розробка, проектування, вихід і просування на ринок тощо;
- target costing – ціноутворення за цілями, сфокусоване на розробці заходів із оптимізації собівартості товару (послуги) з урахуванням цільового призначення параметрів, які впливають на співвідношення "ціна – якість", – споживчі якості терміну корисного використання, рівня сервісу, післяпродажного обслуговування тощо;
- Balanced Scorecard (BSC) – збалансована система показників в управлінні ключовими бізнес-процесами центрів відповідальності організації відповідно до встановленої мети, кількісно і якісно виявлених у цільових величинах оціночних критеріїв: фінанси, клієнти, внутрішні бізнес-процеси, навчання та зростання;
- бенчмаркінг – постійний процес вивчення й оцінювання товарів, послуг і досвіду виробництва найсерйозніших конкурентів, визначених лідерами у своїх галузях;
- бюджетування або еталонне оцінювання (bench marking) – спосіб збору інформації, яку використовують компанії з метою виявлення найкращих практик інших компаній [13].

Перевагою бюджетування є підвищення конкурентоспроможності й фінансової стабільності страхової компанії ПрАТ "СК АСКО ДС". Бюджету-

вання дає змогу, по-перше, виявити проблеми заздалегідь до їх реального виникнення; по-друге, виробити послідовність дій з реалізації цілей; по-третє, скоординувати діяльність підрозділів.

Питання впровадження стратегічного управлінського обліку з метою забезпечення конкурентоспроможності для прийняття управлінських рішень також постає для фінансових установ.

Прикладом стратегічного обліку є розрахунок графіку очікуваних надходжень грошових коштів, що розраховується в страховій компанії ПрАТ “СК АСКО ДС”. У кожному кварталі сплачується 60% прибутку від страхових послуг; 35% сплачується в наступному кварталі; 5% є безнадійними до отримання боргами.

Таблиця 1

Графік очікуваних надходжень коштів ПрАТ “СК АСКО ДС”, тис. грн

Показники	1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал	Усього
1. Дебіторська заборгованість на 31.12.2014 р.	7989,00				7989,00
2. Прибуток від страхових послуг 1-го кварталу	33 396,72	19 481,42			52 878,14
3. Прибуток від страхових послуг 2-го кварталу		31 190,46	18 194,44		49 384,90
4. Прибуток від страхових послуг 3-го кварталу			37 852,50	22 080,63	59 933,13
5. Прибуток від страхових послуг 4-го кварталу				35 646,24	35 646,24
6. Загальні надходження грошових коштів	41 385,72	50 671,88	56 046,94	57 726,86	205 831,40

Отже, виходячи з табл. 1, страхова компанія отримує прибуток від страхових послуг у першому кварталі 52 878,14 тис. грн, у другому 49 384,90 тис. грн та значно більше ніж у першому отримує прибуток у третьому кварталі, який становитиме 59 933,13 тис. грн та значно менше у четвертому кварталі порівняно з попередніми кварталами.

Складовою стратегічного управлінського обліку є розрахунок точки беззбитковості. У фінансовій установі ПрАТ “СК АСКО ДС” проведемо розрахунок точки беззбитковості для прогнозу розвитку компанії на майбутнє.

Точка беззбитковості в кількісному вираженні розраховується за формулою (1):

$$\text{Кількість договорів за нульовим прибутком} = \frac{\text{Загальні постійні витрати}}{(\text{Середні доходи} - \text{Змінні витрати})}, \quad (1)$$

де Середні доходи – це середні доходи з одного договору страхування, розраховані шляхом ділення загальної спрогнозованої суми страхових внесків і доходів по інвестиціях на кількість договорів, що підлягають продажу; Змінні витрати – це питомі змінні витрати в розрахунку на один договір.

Проведемо розрахунок точки беззбитковості по страховому портфелю страхової компанії ПрАТ “СК АСКО ДС” за 2014–2015 рр. в табл. 2.

Таблиця 2

Розрахунок точки беззбитковості по страховому портфелю страхової компанії ПрАТ “СК АСКО ДС” за 2014–2015 рр.

Показники	2014 р.	2015 р.	
	сума, тис. грн	сума, тис. грн	темп приросту, %
1. Загальні постійні витрати	900	900	-
2. Прогнозована сукупна сума страхових внесків і доходів від інвестицій	19 200	20 500	+6,8
3. Кількість договорів, що підлягають продажу	1900	2000	+5,3
4. Середні доходи на один договір (р. 2: р. 3)	10,1	10,3	+2,0
5. Змінні витрати	3000	3159	+5,3
6. Змінні витрати на один договір	1,5	1,5	-
7. Точка беззбитковості (р. 1: (р. 4 – р. 6))	104	102	-1,9

Отже, з табл. 2 видно, що розрахунок точки беззбитковості страхового портфеля страхової компанії ПрАТ “СК АСКО ДС” за 2014–2015 рр показав, що у 2014 р. критичний обсяг портфеля досліджуваної страхової компанії незначно знизився за рахунок зростання страхових внесків, доходів від інвестицій і кількості договорів, що складають портфель. Зниження критичного обсягу портфеля є позитивним фактором, оскільки зменшується межа – кількість договорів, які слід укласти для досягнення нульової прибутку.

Провідним аспектом стратегічного управлінського обліку є розрахунок прогнозу за до-

помогою екстраполяції, методом визначення ковзної середньої в страховій компанії ПрАТ “СК АСКО ДС”, що прописано в обліковій політиці фінансової установи. Ковзна середня розраховується за формулою (2):

$$Kct = \frac{1}{t} \sum_{i=t-n+1}^t x_i. \quad (2)$$

Розрахунок проводиться методом ковзних середніх прогнозних показників страхових виплат ПрАТ “СК АСКО ДС” на майбутні роки. Досліджуваний інтервал становить $n=3$.

**Розрахунок прогнозних показників страхових виплат
ПрАТ "СК АСКО ДС" 2011–2018 рр., тис. грн**

Рік	Значення досліджуваного показника, хі Страхові виплати	Ковзна середня в граничному періоді, t	Розрахунок ковзної середньої, Kct
2011	18946,2	–	–
2012	22449,2	–	–
2013	27340,9	–	–
2014	32375,3	–	–
2015	35924,0	27340,9	$(27340,9+32375,3+35924,0)/3$
2016 (прогноз)	31880,1	31880,1	$(32375,3+35924,0+31880,1)/3$
2017 (прогноз)	31880,1	33393,1	$(35924,0+31880,1+31880,1)/3$
2018 (прогноз)	33393,1	–	–

Отже, використовуючи екстраполяцію методу визначення ковзної середньої для розрахунку прогнозних показників страхових виплат ПрАТ "СК АСКО ДС" 2011–2018 рр. у табл. 1, зазначимо, що у 2016 р. очікується отримати страхових виплат у розмірі 31880,1 тис. грн та на 1513 тис. грн більше у 2018 р. Це збільшення свідчить про позитивну динаміку страхової компанії.

IV. Висновки

Таким чином, стратегічний управлінський облік як інструмент управління конкурентоспроможністю на підприємствах та у фінансових установах є важливим компонентом у боротьбі з конкуренцією. У сучасних умовах економічний розвиток підприємства призупиняють різні фактори, які не дають закріпитись на мінливому сучасному ринку, а тому постає нагальна проблема в пошуку новітніх управлінських методів та вдосконаленні старих способів у боротьбі з наростаючою конкуренцією. Важливо правильно визначити стратегію. Підприємствам та фінансовим установам слід вивчати як внутрішнє, так і зовнішнє середовище враховувати всі чинники, які можуть впливати на результати діяльності. Саме стратегічний управлінський облік покликано здійснювати інформаційну підтримку процесу прийняття рішень шляхом збирання, реєстрації, аналізу, зберігання і передачі інформації про зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства з метою забезпечення його конкурентоспроможності.

Стратегічний управлінський облік є необхідною інформаційною цілісною системою у прийнятті стратегічних управлінських рішень в умовах невизначеності й ризиків, які притаманні сучасному економічному середовищу. Тому він потребує подальших досліджень сутності стратегічного управлінського обліку, розробки його інструментарію, а також напрямів його впровадження у вітчизняну облікову практику сучасних підприємств.

Список використаної літератури

- Ivanov V. V. Upravlencheskij uchet dlja jefektivnogo menedzhmenta / V. V. Ivanov, O. K. Han. – Москва : INFRA-M, 2009. – 208 p.
- Simmonds K. The accounting assessment of competitive position / K. Simmonds // European Journal of Marketing, Organization and Society. – 1986. – № 12(4). – P. 357–374.

- Suloevap S. B. Strategicheskij upravlencheskij uchet na predpriyatii / S. B. Suloeva, E. E. Zemljakova / Uchenye zapiski Sankt-Peterburgskoj akademii upravlenija i jekonomiki. – 2006. – №1. – P. 84–95.
- Атамас П. Й. Управлінський облік : навч. посіб. / П. Й. Атамас. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 440 с.
- Вахрушина М. А. Стратегический управленческий учет: полный курс МБА / М. А. Вахрушина, М. И. Сидорова, Л. И. Борисова. – Москва : Рид Групп, 2011. – 192 с.
- Кит У. Стратегический управленческий учёт / У. Кит ; пер. с англ. – Москва : Олимп-Бизнес, 2002. – 448 с.
- Николаева О. Е. Стратегический управленческий учет / О. Е. Николаева, О. В. Алексеева. – Москва : Едиториал УРСС, 2003. – 303 с.
- Панков В. В. Базовые принципы и допущения стратегического управленческого учета / В. В. Панков, В. Ф. Несветаилов // Международный бухгалтерский учет. – 2012. – № 7. – С. 2–7.
- Семанюк В. З. Формування підсистеми стратегічного обліку в умовах ринкових відносин / В. З. Семанюк // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – Вип. 11 (114) / наук. ред. І. Г. Манцуров. – Київ, 2010. – С. 59–64.
- Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / О. М. Сумець, М. І. Бондаренко. – Київ : Хай-Тек Прес, 2010. – 240 с.
- Управленческий учет / А. Э. Аткинсон, Р. Д. Банкер, Р. С. Каплан, М. С. Янг ; пер. с англ. – 3-е изд. – Москва : Вильямс, 2007. – 880 с.
- Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации / Р. А. Фатхутдинов. – Москва : Эксмо, 2004. – 544 с.
- Шайкан А. В. Бухгалтерський облік з метою стратегічного управління як інструмент інтеграції вітчизняних підприємств у світове господарство [Електронний ресурс] / А. В. Шайкан. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1900/1/42.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2015.

Лищенко А. Г., Герасименко Ю. А. Стратегический управленческий учет как эффективный инструмент управления конкурентоспособностью на предприятиях

В статье рассмотрено применение стратегического учета на предприятиях как эффективного инструмента управления конкурентоспособностью. Определены конкурентные преимущества с помощью прогнозирования и бюджетирования, а также применение действенных методов для эффективной борьбы с конкуренцией. Применяются таких методы стратегического управленческого учета на предприятиях с высоким уровнем конкуренции, как учет затрат по видам деятельности, калькуляция стадий жизненного цикла, ценообразование по целям, система непрерывного совершенствования «кайзенкостинг», концепция цепочки ценностей, система планирования потребности в материалах, сбалансированная система показателей в управлении ключевыми бизнес-процессами, бенчмаркинг, бюджетирование. В статье рассмотрены теоретические основы стратегического учета, определена сущность стратегического управленческого учета и его методы. Стратегический учет рассматривается как действенный инструмент для эффективного управления предприятием в поиске действенных методов в борьбе с конкуренцией. Рекомендации по внедрению инновационных методов стратегического управленческого учета как эффективного развития предприятия в будущем и повышения уровня конкуренции с другими конкурентами. Практическая значимость результатов исследования заключается в применении таких методов стратегического учета на предприятиях, как бюджетирование, что позволяет применить лучшие практики других компаний, выявить проблемы заранее до их реального возникновения, выработать последовательность действий по реализации целей и скоординировать деятельность подразделений и эффективного инструмента в борьбе с конкуренцией.

Ключевые слова: стратегический управленческий учет, конкурентоспособность, бюджетирование, прогноз, управление предприятием, бенчмаркинг.

Lishchenko A., Gerasimenko Y. Strategic Management Accounting as an Effective Tool of Competitiveness Management at the Enterprises

In the article the strategic use of accounting as an effective tool of competitiveness management. Determination of competitive advantages with the help of forecasting and budgeting, and the use of effective methods for effectively dealing with competition. Apply such methods of strategic management accounting at the enterprises with high level of competition like cost accounting by types of activities, the cost estimate stages of the life cycle, pricing objectives, a system of continuous improvement "Kaizen costing", the concept of value chain, the system of planning of material requirements, balanced scorecard in the management of key business processes, benchmarking, budgeting. The article considers the theoretical foundations of the strategic account, defined the essence of strategic management accounting and its methods. Strategic accounting is considered as an effective tool for effective management of the enterprise in the search for effective methods in dealing with competition. Recommendations for the implementation of innovative methods of strategic management accounting as an effective enterprise development in the future and increase the level of competition with other competitors. The practical significance of the study lies in the use of such methods of strategic accounting, budgeting allows you to apply the best practices of other companies, to identify problems before they actually arise, work out the sequence of actions to implement the goals and coordinate activities of departments and an effective tool in dealing with competition.

Key words: strategic management accounting, competitive, budgeting, forecast, business management, benchmarking.